

'Quickscan natuurtoets

Nieuwbouw Molenweg, Tiendeveen'

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets nieuwbouw Molenweg, Tiendeveen'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09372

Status: Eindrapport

Datum: 12 januari 2010

Auteur: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ir. A. B. (Arjen) Goutbeek & ing. M. Wallink

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: Mevr. J.H. (Johanna) de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2009). 'Quickscan natuurtoets nieuwbouw Molenweg, Tiendeveen'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-372. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora	5
3.3	Zoogdieren	5
3.4	Broedvogels.....	6
3.5	Amfibieën.....	7
3.6	Overige soorten	7
4	Geraadpleegde bronnen.....	8

Bijlage

I	Wettelijk kader
---------	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevr. J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor nieuwbouwplannen aan de Molenweg in Tiendeveen.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van een herziening van het bestemmingsplan, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000 - gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en gebieden met natuurwaarden buiten de EHS.

De ligging van het plangebied t.o.v. de EHS verdient aandacht. Omdat de toekomstige inrichting van het plangebied nog niet bekend is kunnen in deze fase van de plannen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS nog niet op voorhand worden uitgesloten. Wanneer de inrichting van het plangebied bekend is het dan ook van belang om in overleg te treden met het bevoegd gezag (gemeente Hoogeveen) en de provincie Drenthe om te bepalen of een nadere toetsing noodzakelijk is.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied ligt aan de Molenweg, direct ten zuidwesten van de bebouwde kom van Tiendeveen. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrenst door de Drijberse Hoofdvaart. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrenst door een klein bosgebied. Het gebied bestaat uit voetbalvelden met bijbehorende accommodaties en parkeerplaatsen, twee landbouwpercelen (grasland en graanakker), diverse bosschages en buurthuis 'De Eiken'. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied. De beoogde plannen bestaan uit het realiseren van nieuwbouw in het gebied. Aanwezige bebouwing, sportvelden, landbouwpercelen en bosschages zullen hiervoor moeten wijken. Het buurthuis blijft overigens behouden.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In en langs de rand van het plangebied komen (mogelijk) enkele laag beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst voor;
- In het plangebied zijn geen potentieel vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De voorgenomen plannen hebben daarnaast ook geen nadelige gevolgen op vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten als Huisspitsmuis, Bosspitsmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Egel en Bosmuis te verwachten;
- De bosschages vormen broedgebied voor algemene broedvogels zoals Merel, Zwartkop, Heggenmus, Zwarte kraai, Roodborst, Winterkoning en Houtduif;
- Overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander is in het plangebied te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden en vissen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en mitigerende maatregelen

- Mogelijk komt in het bosgebied langs de zuidzijde van het plangebied een soort als Havik of Sperwer als broedvogel voor. Eventueel aanwezige horsten van Havik en Sperwer zijn jaarrond beschermd. Woningbouw nabij dit bos zal eventueel aanwezige broedende roofvogels verjagen doordat meer verstoring en geluidsoverlast optreedt. Het is daarom noodzakelijk om in het broedseizoen voorafgaande aan de werkzaamheden een broedvogelcheck uit te voeren om zekerheid te verkrijgen over het al dan niet aanwezig zijn van bezette nesten van roofvogels in het bosgebied;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevr. J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor nieuwbouwplannen aan de Molenweg in Tiendeveen.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van een herziening van het bestemmingsplan, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied ligt aan de Molenweg, direct ten zuidwesten van de bebouwde kom van Tiendeveen (figuur 1). Aan de noordzijde wordt het plangebied begrenst door de Drijberse Hoofdvaart. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrenst door een klein bosgebied. Het gebied bestaat uit voetbalvelden met bijbehorende accommodaties en parkeerplaatsen, twee landbouwpercelen (grasland en graanakker), diverse bosschages en buurthuis 'De Eiken'. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied.

De beoogde plannen bestaan uit het realiseren van woningbouw en een Multifunctioneel centrum (MFC) in het gebied. Aanwezige bebouwing, sportvelden, landbouwpercelen en bosschages zullen hiervoor moeten wijken. Het buurthuis blijft overigens behouden. De exacte inrichting van het gebied was ten tijde van deze quickscan natuurtoets nog niet bekend.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied (geel omlind) in Tiendeveen (Bron kaartondergrond: Google Earth, 2009).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één veldbezoek op 9 december 2009 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep van het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings) maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn opgenomen;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzen(foerageer)gebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet

Natura 2000-gebied

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in, of in de nabijheid van, een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingsdoelstellingen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Op circa twee kilometer ten noordoosten van het plangebied ligt Natura 2000-gebied Mantingerzand. Tussen het plangebied en dit gebied bevindt zich onder andere bebouwde kom, infrastructuur, bos en agrarisch gebied.

Beschermde Natuurmonument

In de wijde omgeving van het plangebied bevinden zich geen Beschermde Natuurmonumenten.

Eventuele effecten van een toename van de uitloop (door de nieuwbouw) vanuit Tiendeveen naar het Natura 2000-gebied Mantingerzand wordt verwaarloosbaar geacht omdat er diverse andere bos- en natuurgebieden op kortere afstand van Tiendeveen gelegen zijn. Deze gebieden zullen vrijwel alle uitloop op kunnen vangen. Daarnaast wordt gezien de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebied Mantingerzand en de tussenliggende barrières, geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) opgesteld en zijn ondermeer weidevogelbeheer- en ganzengebied aangewezen.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Concreet begrensde EHS

Volgens de kaart Concretisering EHS uit de Atlas van Drenthe (2008), maakt het plangebied geen onderdeel uit van de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de concreet begrensde EHS is het kleine (naald)bosgebied dat langs de zuidzijde van het plangebied is gelegen. Volgens de Natuurdoeltypenkaart van diezelfde Atlas van Drenthe is het na te streven natuurdoeltype voor het bosgebied Bos van arme zandgronden. Dergelijke bossen worden gekenmerkt door de aanwezigheid van Zomereik, Ruwe en/of Zachte berk en vaak Grove den. Het natuurdoeltype is met name van belang voor paddenstoelen, mossen en korstmossen maar ook komen veel andere soorten en soortgroepen voor. De westelijke helft van het bosgebied is relatief goed ontwikkeld vanwege de aanwezigheid van Zomereiken en berken. De oostelijke helft bestaat uit een hoogopgaande opstand van Douglas en in mindere mate lariks. Het natuurdoeltype is hier daardoor slecht ontwikkeld.

Eventuele negatieve effecten van de nieuwbouw op de naastgelegen EHS zijn met name te verwachten op grondgebonden fauna (m.n. zoogdieren, waaronder Reeën) en broedvogels (m.n. roofvogels) door geluidsoverlast en recreatie (uitloopgebied). Omdat de toekomstige inrichting van het plangebied nog niet bekend is kunnen in deze fase van de plannen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS nog niet op voorhand worden uitgesloten. Wanneer de inrichting van het plangebied bekend is het dan ook van belang om in overleg te treden met het bevoegd gezag (gemeente Hogeveen) en de provincie Drenthe om te bepalen of een nadere toetsing noodzakelijk is.

Ecologische verbindingzone

Het plangebied is daarnaast ook gelegen in een zoekgebied voor een ecologische verbindingzone (EVZ). De concrete invulling van de te realiseren EVZ is nog niet bekend. In het kader van deze quickscan zal daarom niet worden stilgestaan bij de mogelijke effecten op de nog nader in te vullen EVZ.

Overige natuurwaarden

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied met specifieke natuurwaarden buiten de EHS (Provinciaal Omgevingsplan, Drenthe 2006). Er is geen negatieve invloed van de plannen op specifieke natuurwaarden buiten de EHS te verwachten.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 9 december 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en bedreigde (Rode Lijst) soorten. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 'geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortgroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.2 Flora

De bosschages rondom de sportvelden bestaan uit onder andere Zomereik, Wilde lijsterbes, Gelderse roos, Hazelaar en Kardinaalsmuts. Langs de greppel die midden door het gebied loopt is opslag van Boswilg aanwezig. Daarnaast zijn in het gebied soorten aangetroffen als Hondsdraf, Stinkende gouwe, Adelaarsvaren, Harig wilgenroosje, Madeliefje en Grote brandnetel. In de Drijberse Hoofdvaart werden enkele grote groeiplaatsen van de Grote waternavel (een exoot) aangetroffen.

Volgens gegevens van het Natuurloket zijn de kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen (X232/Y529 en X233/Y529) op flora niet onderzocht (Natuurloket, december 2009). Er zijn dan ook geen beschermde soorten bekend uit de kilometerhokken.

Tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Wel is tijdens het onderzoek in 2006 in de aan het plangebied grenzende Drijberse hoofdvaart Krabbenscheer (Rode lijst) aangetroffen (Brandhof, P.M. van den, 2007). Mogelijk komt in deze vaart ook Zwanenbloem (FFW tabel 1) voor. In de watergangen rondom Tiendeveen is de strikt beschermde Drijvende waterweegbree (FFW tabel 3) bekend (Werkgroep Florakartering Drenthe, 1999). Aangezien bij de beoogde plannen geen werkzaamheden aan watergangen (bijv. de Drijberse Hoofdvaart) plaatsvinden komen eventuele groeiplaatsen van Drijvende waterweegbree, Krabbenscheer en Zwanenbloem niet in het geding. Mogelijk komt in de bosschages rondom de sportvelden ook de laag beschermde Brede wespenorchis (FFW tabel 1) voor omdat geschikt biotoop aanwezig is.

Gezien de terreingesteldheid en soortensamenstelling zijn geen andere beschermde soorten/soorten van de Rode Lijst te verwachten. Soorten van de Rode Lijst hebben geen wettelijke beschermingsstatus en voor tabel 1 soorten geldt in deze situatie overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor verbodsbepalingen niet worden overtreden.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrictlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade in sommige situaties een ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van LNV. Daarnaast kunnen er bijvoorbeeld mitigerende maatregelen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. In de aanwezige bebouwing en bomen zijn geen holten aangetroffen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Verblijfplaatsen zijn door de beoogde plannen dan ook niet in het geding.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Binnen het plangebied zijn dergelijke structuren niet aanwezig. Wel vormt de Drijberse Hoofdvaart een geschikte vliegroute van vleermuizen afkomstig van verblijfplaatsen in Tiendeveen. Door bij de beoogde plannen de vaart onverlicht te laten kan deze gebruikt blijven als vliegroute van vleermuizen. De meeste vleermuissoorten zijn gebaat bij duisternis op hun vliegroute.

Potentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in deze situatie niet het geval, omdat het plangebied gezien de terreingesteldheid niet onmisbaar is en in zowel de huidige als toekomstige situatie geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdiersoorten te verwachten, namelijk Veldmuis, Huispitsmuis, Bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Egel en Bosmuis. Ook kunnen Ree en Haas in het gebied worden aangetroffen. Voor tabel 1 soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor verbodsbepalingen niet worden overtreden.

3.4 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Door recente veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus staat op de aangepaste lijst. Tijdens het veldonderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van soorten die genoemd worden in deze nieuwe lijst. Deze zijn niet binnen het plangebied aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Mogelijk komt in het bosgebied langs de zuidzijde van het plangebied een soort als de Havik of Sperwer als broedvogel voor. Aangezien het veldbezoek buiten het broedseizoen van beide soorten is uitgevoerd en veel Douglassen zo dicht waren dat eventueel aanwezige horsten niet gelokaliseerd konden worden, is het onbekend of Havik en/of Sperwer broedend aanwezig is in een volgend broedseizoen. Woningbouw nabij dit bos zal eventueel aanwezige broedende roofvogels kunnen verjagen doordat meer verstoring en geluidsoverlast optreedt.

Het is daarom aan te raden om in het broedseizoen voorafgaande aan de werkzaamheden een broedvogelcheck (periode april-juni) uit te voeren om zekerheid te verkrijgen over het al dan niet aanwezig zijn van bezette nesten van roofvogels in het bosgebied. Mochten deze aanwezig zijn, dan dient onderzocht te worden of mitigerende maatregelen getroffen moeten worden die de functionaliteit van het leefgebied van de betreffende soort(en) garanderen.

Overige soorten

In de aanwezige bosschages binnen het plangebied worden algemene broedvogelsoorten verwacht als Merel, Zwartkop, Heggenmus, Houtduif, Zwarte kraai, Roodborst en Winterkoning. Op de landbouwpercelen komt mogelijk een soort als Kievit tot broeden.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november.

3.5 Amfibieën

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Voortplanting van amfibieën kan daarmee worden uitgesloten. Het strooisel onder de aanwezige bosschages is geschikt als overwinteringsbiotoop voor bijvoorbeeld de laag beschermde Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (FFW tabel 1). Deze soorten kunnen afkomstig zijn uit (voortplantings)wateren in de nabijheid van het plangebied. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen genoemde soorten, indien aanwezig, geschaad worden bij uitvoering gedurende het winterhalfjaar. Omdat voor algemene soorten echter automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet worden geen verbodsbepalingen overtreden. Andere (zwaarder) beschermde amfibiesoorten worden niet verwacht.

3.6 Overige soorten

Uit het veldonderzoek, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat geen reptielen en beschermde of bedreigde vissen, insecten of andere ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- Brandhof, P.M. van den (2007). Ecologische verkenning van natuurwaarden op 20 mogelijke uitbreidingslocaties in de gemeente Hoogeveen; Een beoordeling en vergelijking van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 06-248. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Drenthe (www.provincie.drenthe.nl)
- Provincie Drenthe - Concretisering EHS
(<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehscom.html>)
- Provincie Drenthe - Natuurdoeltypen
(<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/natuurdoeltypen.html>)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Werkgroep Florakartering Drenthe (1999). Atlas van de Drentse Flora. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;

Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels met uitzondering van gedomesticeerde vogels;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten amfibieën en reptielen;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;

Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?

Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

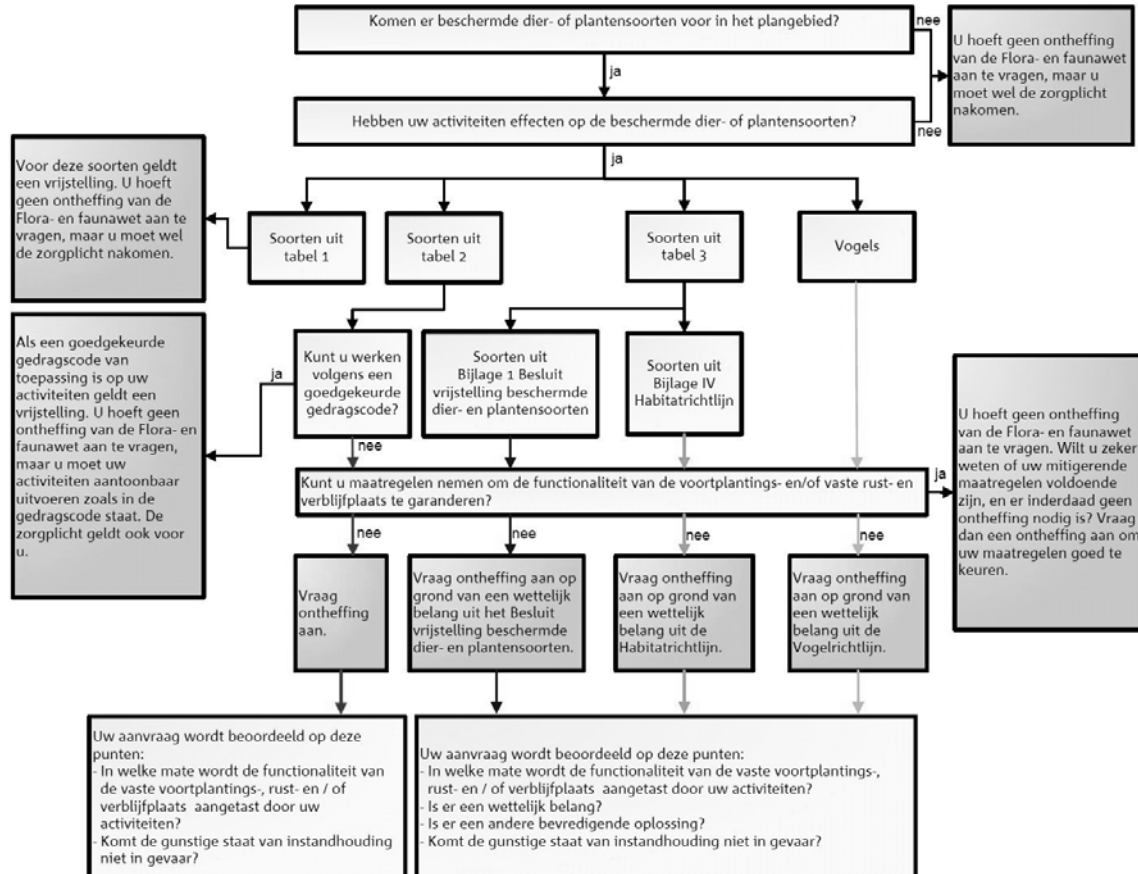
Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgesondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu
 wezenlijke gunstige effecten (e)
 Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.